

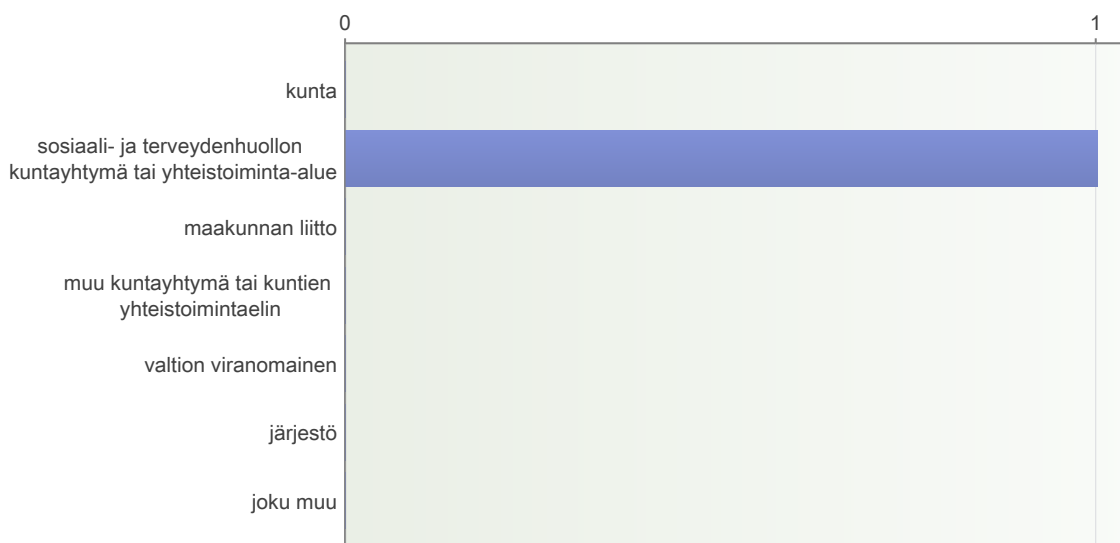
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	Tiina Vatanen-Pikkarainen	0504285094	31.10.2016	Yhtymähallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen rakenteellinen integraatio, jossa sote-palvelujen järjestämisvastuu on maakunnalla, mahdollistaa nykyistä paremmin myös toiminnallisen integraation, palvelujen yhteensovittamisen toimiviksi kokonaisuuksiksi. Maakunnalla on myös paremmat mahdollisuudet yhtenäistää käytäntöjä ja oppia parhaista käytännöistä sekä soveltaa niitä toimintaan. Isomman organisaation on mahdollista tarjota erityisosaamista myös syrjäisempiin toimipisteisiin. Esitys parantaa mahdollisuuksia, mutta edellyttää vahvaa ja määrätietoista johtamista.

Valinnanvapausmalli on riski ja malli tulee valmistella siten, ettei se johda julkisen palvelutuotannon ja verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Valinnanvapausmalliin liittyy myös selkeä riski päällekkäisten kustannusten syntyymiseen.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillintä on mahdollista, jos valtio pidättyy tulos- ja tavoiteohjauksessa ja jättää maakunnille riittävän liikkumavapauden päättää, miten palvelut tuotetaan. Normiohjaus ei yksinkertaisesti sovi Suomen kaltaiseen maahan, jossa toimintaolosuhteet ovat kovin erilaiset maakuntakeskuksissa ja reuna-alueilla.

Palveluiden järjestämisvastuun keskittäminen nykyiseen nähden luo edellytyksiä toiminnan tehostamiseen. Palveluiden kokoamisella edistetään palvelujen integraatiota. Säästötavoitteiden toteuttaminen edellyttää talousosaamisen vahvistamista erityisesti sosiaali- ja terveystalouden eri ammattiryhmissä.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

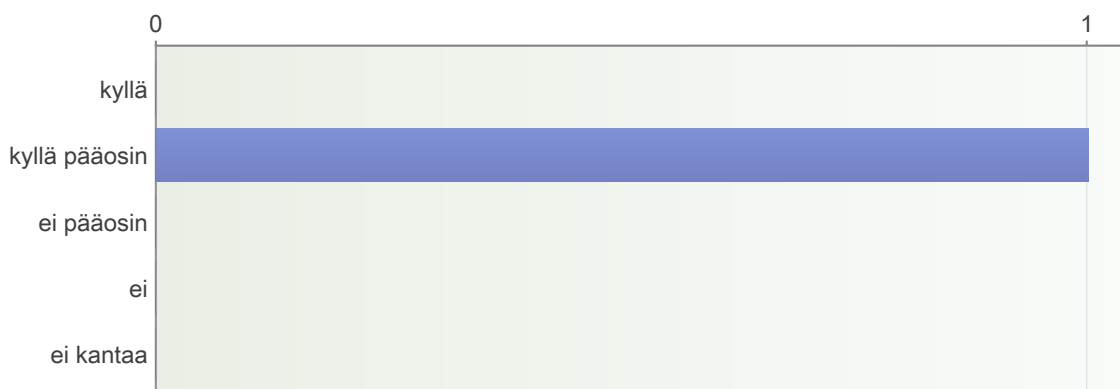
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä siirtää huomattavan paljon päätös- ja ohjausvaltaa pois kunnilta/maakunnalta esimerkiksi yhteistyösopimusten hyväksyminen (18 §), palvelurakenteen kehittäminen, investoinnit, tietojärjestelmäratkaisut (19 §), valtiolla palvelukeskusyhtiöissä erityisen äänivallan osakkeita (voimaannolaki 38 §).

Demokratian toteutuminen on heikkoa maakunnan kannalta. Valtion ohjauksen vahvistaminen tulisi toteuttaa tavoite- ja tulosohjauksella, eikä päätöksentekoa keskittämällä tai normiohjauksella.

Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Maakunnallinen demokratia ei voi toteutua, jos valtio ohjaa liian voimakkaasti neuvottelumenettelyssä ja rajoittaa taloudellisella ohjauksella Maakuntavaltuuston todellista harkintavaltaa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

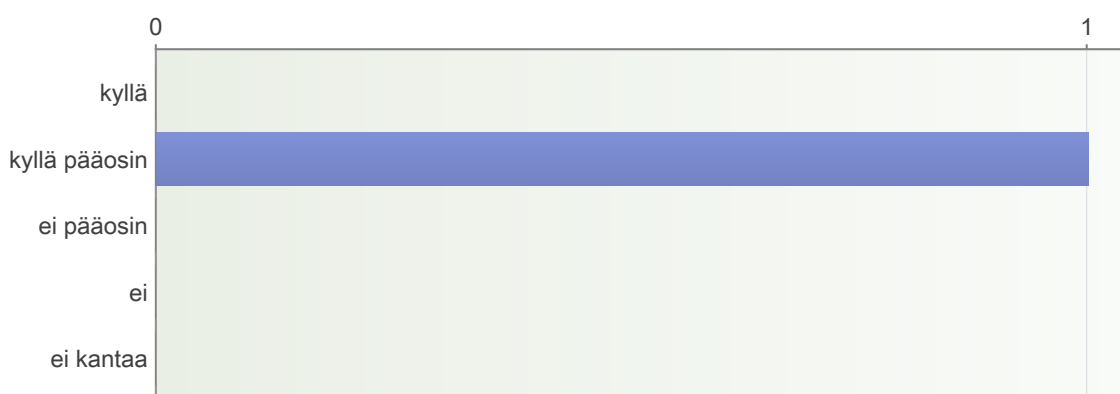
- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oikeus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta

ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vastaavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtävääalueita koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa. Ehdotettu sääntely palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottamiseksi eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen tulee asettamaan erittäin suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Talouden näkökulmasta on perusteltua, että hallinnon ja palvelujen organisoinnissa huomioidaan maakuntien erilaisuus. Toimivallan ja vastuun jakaantumisessa kunnan ja maakunnan välillä on epäselvyyksiä ja päällekkäisyyksiä, joita tulisi tarkentaa. Nämä ovat erityisen merkityksellisiä kaupungeille. Kaupunkien keskeinen tehtävä jatkossakin on elinvoiman kehittäminen ja kaupunkikehittäminen. Tässä onnistuminen on sekä maakunnan, että koko Suomen menestyksen kannalta keskeistä. Maakunnan toimiala: Maakunnalla on 25 lakisääteistä tehtävää. Maakuntalakiuonnoksessa maakunnan toimiala on tiukasti rajoitettu ja se voi hoitaa vain laissa mainittuja tehtäviä. Maakunnan toimialaa tulee laajentaa siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida, edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle. Maakunnan toimialaa koskeva sääntely jättää avoimeksi kysymyksen, voiko maakunta tarjota sille säädetyissä tehtävissä, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa, lain edellyttämän palvelutason ylittävää palvelua. Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan erilaisia. Digitalisaatio, ikääntyminen, muuttoliike ja maakuntauudistus vaikuttavat eri puolilla Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hyvin eri tavalla. Muutos korostuu seuraavien vuosien kuluessa. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta esteitä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle. Maakuntien palvelukeskukset: Maakuntalakiuonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista, sillä vaarana on monopolit. Ajatus monopoleista tuntuu kovin vieraalta valinnanvapautta korostettaessa. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestämien tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille. Sinällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on perusteltua ja kunnilla on tästä hyviä kokemuksia. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta. Tukipalvelujen osalta Pohjois-Karjalassa on jo toteutettu toimivia ja taloudellisia ratkaisuja. Toimivien kuntia ja maakuntia onnistuneesti palvelevien yhtiöiden ja yhteisöyksiköiden tulisi voida tarjota myös jatkossa palveluitaan sekä kunnille että maakunnille. Jo tehtyä kehitystyötä ei pidä heittää hukkaan. Olennaista on ohjata lainsäädännön avulla yhteinäisistä tiedonsiirron rajapinnoista ja järjestelmävaatimuksista, ei niinkään tavasta organisoida tuotannollinen toiminta. Mikäli nykyiset maakunnalliset sekä kuntia että maakuntia palvelevat yhtiöt ja yksiköt eivät voi tarjota palveluitaan kuntasektorille on suuri riski, että kuntien yhdessä tekemä kehitystyö valuu hukkaan ja kuntien kustannukset toimintojen uudelleen järjestämisen seurauksena kohoavat merkittävästi. Luonnoksesta puuttuvat kokonaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puuttuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoitujen kassavirtojen sekä selvitykset niiden markkinavaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista. Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtioneuvoston ohjaukseen. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöoikeudellinen asema. Maakuntalakiuonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin käyttövelvoitteen piiriin kuuluvista palveluista ja eri palvelukeskusten tehtävistä. Säännökset ovat väljiä ja ongelmallisia sekä

maakuntien itsehallinnon että osakeyhtiölain kannalta, eivätkä täytä asetuksenantovaltuudelta edellytettävää tarkkarajaisuutta. Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta sekä sen edellyttämästä toimitilatarpeesta. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Yhden valtakunnallisen yhtiön sijaan tulisi muodostaa useampia maakuntien ohjauksessa olevia alueellisia toimitilayhtiöitä. Tämä mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen alueellisten toiminnallisten tarpeiden mukaisesti. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Pohjois-Karjalassa aloittaa 1.1.2017 toimintansa Siun Talous Oy, joka tuottaa taloushallinnon ja palkanlaskentapalvelut Siun Sotelle, Joensuun kaupungille ja jatkossa myös muille maakunnan kunnille niiden päättämässä aikataulussa. Yhteishankintojen osalta järjestelyn ei tulisi hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä. Toiminnan tulisi tukeutua olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiastuntemukseen. Pohjois-Karjalassa on aktiivisesti ja onnistuneesti toteutettu koko maakunnalle palveluja tuottava hankintayksikkö, jota voidaan pitää alallaan edellekävijänä. Prosessien kehittämisessä ovat olleet onnistuneesti mukana niin hankintoja toteuttavat tahot kuin myös hankintakilpailuun osallistuvat. Maakuntien hankintaan tarvitaan enemmänkin ylätasoa hankintatoimintaa koordinoiva toimija/palvelukeskus, jonka roolina olisi hankintojen ohjaus tuloksena maakuntien yhteinen hankintastrategia. Palvelukeskus tekisi esim. vertailuja ja analyysejä ja sillä olisi hyvä tuntemus alan markkinasta. Organisointi olisi kevyt ja toimintatapa verkostomainen. Tieto- ja viestintätekniset palveluiden (ICT-palvelukeskus) osalta maakuntien tarvitsemat kansallisesti yhteiset ICT-palvelut tulisi organisoida useamman toimijan verkostomallilla, jossa tulee arvioida myös nykyisten organisaatioiden hyödyntämismahdollisuudet. Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy on kuntien ja kuntayhtymien omistama yhtiö, joka tuottaa maakunnan toimijoille palveluja ja jonka kautta on saavutettu merkittäviä tuloksia. Tämän toimintamallin purkaminen ei ole järkevää eikä perusteltua.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

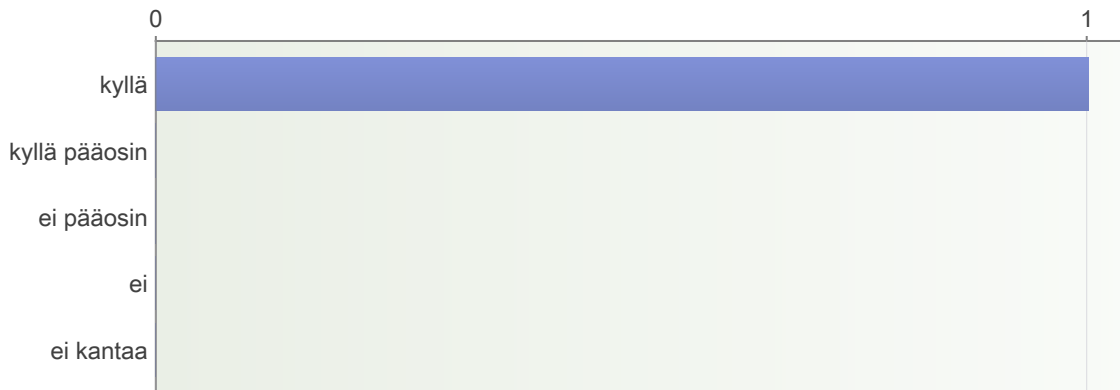
- Maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, joten tehtäväkokonaisuus sekä kuntien ja maakunnan suhde ovat vielä avoimia kysymyksiä. Maakuntalakiluonnoksessa maakunnille on säädetty yhteensä 25 lakisäätettä tehtäväaluetta joiden tarkempi sisältö määritellään erityislainsäädännössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon sekä maaseutuhallinnon ja lomituksen tehtävät siirtyvät kunnilta. Muilta osin kysymys on valtion aluehallinnon lakisäätteisistä maakunnille siirtyvistä

tehtävistä. Maakunnille säädettyjen tehtävien sisältö tullaan määrittelemään kutakin tehtävää koskevassa erityislainsäädännössä. Erityislainsäädännön uudistaminen ja muutokset ovat vielä valmistelussa, joten tässä vaiheessa ei ole edellytyksiä arvioida tehtäväkokonaisuutta yksityiskohtaisemmin. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken. Maakuntalakiluonnoksen tehtäväluettelossa on jo nyt nähtävissä päällekkäisyyttä kunnan tehtävien kanssa. Jatkovalmistelussa on erityisesti syytä kiinnittää huomiota siihen, että kunnan ja maakunnan roolia ja tehtäviä selkeytetään erityisesti seuraavissa tehtäväkokonaisuuksissa: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen :Sosiaali- ja terveystalviuuihin liittyvä hyvinvoinnin edistäminen siirtyy maakuntien vastuulle. Kuntien tehtävät ovat tältä osin määrittelemättä. Tehtävät tulee lainsäädännössä määritellä ja selkeyttää kuntien velvollisuutta kerätä tietoja, joita sillä on velvollisuus seurata ja raportoida maakunnalle. Maakunnalle kuuluvaa tehtävää tukea kunnissa tehtävää työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tulee selkiinnyttää. Rajapinta maakunnan ja kunnan toiminnan välillä on myös hahmottamatta. Hyvinvointiin keskeisesti liittyvä turvallisuussuunnittelu on alue, jossa yhteistyön tarve tulee uudessa tilanteessa korostumaan maakunnan tullessa osaltaan keskeiseksi toimijaksi mm. sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osalta. Pohjois-Karjalassa on tehty Siun Soten valmistelun yhteydessä työtä Siun Soten ja kunnan rajapinnan määrittelemiseksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Tätä työtä on tarkoitus jatkaa entistä konkreettisemmalla tasolla uuden kuntayhtymän aloittaessa 1.1.2017. Ympäristöterveydenhuolto:Ympäristöterveydenhuolto on linjattu maakuntaan siirtyväksi tehtäväksi, jonka kunnat voivat kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä ottaa hoitaakseen. Joillakin alueilla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet ovat jo maakunnan kokoisia, näin on myös Pohjois-Karjalassa. Maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus on Siun Soten mielestä ympäristöterveydenhuollon tehtävien osalta tarkoituksenmukainen. Tehtävällä on läheinen yhteys terveydenhuoltoon ja on perusteltua sen säilyttäminen kokonaisuuteen. Pelastustoimi: Pelastustoimi on järjestettävä 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla. Pelastustoimea ei ole perusteltua erottaa muista maakunnalle osoitettavista tehtäväkokonaisuuksista. Pelastustoimen järjestämisvastuun ja mahdollisuuden tuottamiseen siirtäminen viidelle maakunnalle aiheuttaisi merkittävän demokratiavajeen 13 muulle maakunnalle, joille ei jäisi kuin rahoitusvastuu. Uusien maakuntien perustaksi on linjattu nykyinen maakuntajako. Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita, joiden järjestämisvastuu ja mahdollisuus tuottamiseen on oltava kaikilla 18 maakunnalla. Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen viidelle alueelle heikentäisi huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista. Julkishallinnon keskeinen tehtävä on huolehtia ihmisten perusturvasta kaikissa olosuhteissa ja uudesta maakuntahallinnosta syntyy hyvä kotipesä varautumiselle erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Maakunnat muodostavat alueen kuntien kanssa lähellä ihmistä olevan turvaverkon, jonka varaan on nykyistä helpompi rakentaa myös varautumisen kokonaisuus, koordinoituna yhteistoiminnassa ministeriöiden kanssa. Toiminnan käytännön yhteensovittaminen on luonteva osa uuden maakunnan toimintaa. Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan. Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen yhteistyöllä saavutetaan merkittäviä synergiaetuja. Pohjois-Karjalassa pelastustoimi siirtyy jo 1.1.2017 osaksi Siun sotea, koska nähdään merkittävää integraatiohyötyä erityisesti ensihoidon ja päivystyksen kesken sekä ensihoidon/pelastustoimen ja ikäihmisten erityisesti yöaikaan kotiin vietävien turvaa tarjoavien palvelujen kesken. Pelastustoimella on vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta sekä -harjoittelusta. Tätä on pystyttävä hyödyntämään riittävästi kuntien varautumisessa myös maakuntauudistuksen jälkeen. Jotta pelastustoimella on tosiasiallinen mahdollisuus varautumisen tukeen ja yhteensovittamiseen sekä maakunnan yhteisessä varautumisessa että kunnissa, tulee pelastustoimi asemoida maakuntaan siten, että riittävä toimialaosaaminen on sijoitettu palveluja järjestävälle tasolle. Esitettävälle viidelle yhteistyöalueelle ei ole nähtävissä sellaisia mielekkäitä tehtäviä, joita ei voitaisi toteuttaa koordinoimalla toimintaa maakuntien ja ohjaavan ministeriön normaalein yhteistyömenettelyin. Pelastustoiminnan rahoitus on kanavoitava osana maakuntien kokonaisrahoitusta suoraan järjestämisestä

vastuussa oleville 18 maakunnalle.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien osalta lakiluonnos on mahdollistava kuten kuntalakikin. Maakuntavaltuusto vastaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kokonaisuudesta ja maakuntasrategiassa tulisikin täsmentää maakunnan keskeiset linjaukset asiassa (suoran demokratian laajuus ja muodot). Tavoitteena tulee olla löytää monipuolisia ja vaikuttavia osallistumisen mahdollisuuksia ja keinoja. Käyttäjälähtöisen osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia voidaan maakunnan niin haluteessa korostaa. Asukasraadit, asiakasraadit ja potilasraadit ovat mahdollisia ja hyviä osallistumisen muotoja. Aloiteoikeus vastaa pääosin kuntalain vastaavaa kohtaa. Vaikuttamistoimielimet (nuorisovaltuusto tai vastaava, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto) tulisivat myös maakuntaan, jota voidaan pitää hyvänä asiana. Ne eivät ole maakunnan toimielimiä eivätkä käytä valtaa (kuten vastaavat kuntalain mukaan). Maakunnan tulee kuitenkin turvata niiden toimintaedellytykset, tämä edellyttää henkilöstö- ja talousresurssointia, jotka maakuntavaltuuston tulee turvata. Siun soten valmistelun yhteydessä on asukasosallistumiseen kiinnitetty erityistä huomiota. Kuntaliiton julkaisun Kuulethan sie minnuu esittämiä toimintatapoja on jo toteutettu käytännössä.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

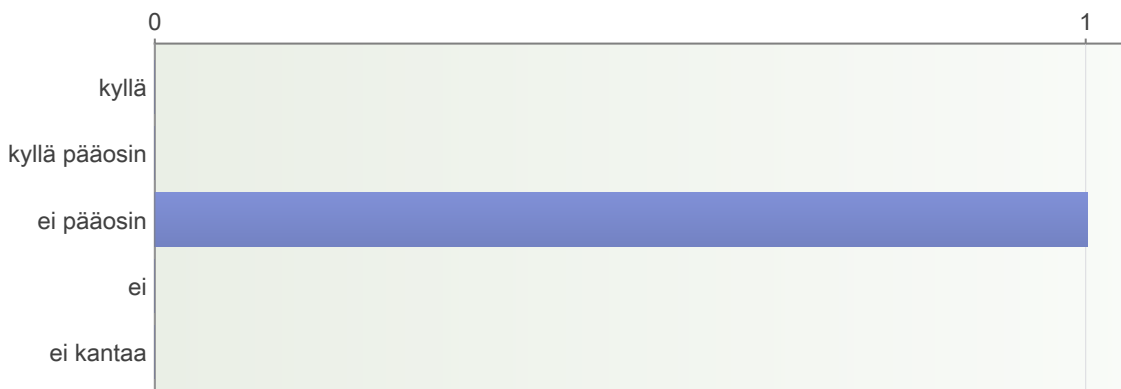

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakunnan palvelulaitoksesta on säädetty lakiluonnoksessa tarkoituksenmukaisesti. Mikäli nyt esitetty malli toteutuu, niin Pohjois-Karjalassa 1.1.2017 aloittava Siun sote rakentuu hyvin luontevasti palvelulaitokseksi, jolla sitten voisi olla yksi tai useampia yhtiöitä, jotka toimivat kilpailuilla markkinoilla, jos valinnanvapaus toteutuu nyt hahmotellussa muodossa. Maakunnassa yli 90% henkilöstöstä lienee soten palvelutuotannossa ja on selkeätä, että palvelulaitoksella on oma toimialaa tunteva hallitus ja johtaja. Palvelulaitos voi käyttää alihankkijoita.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituksen käytön kannalta on olennaista, minkälaisilla tavoitteilla tai sitovilla ohjeilla valtio ohjaa maakuntien toimintaa. Toimintaa tulee arvioida ensisijaisesti vaikutusten perusteella. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanaotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita. Maakunnat tai niiden määräysvallassa olevat oikeushenkilöt eivät lakiluonnosten mukaan kuuluisi kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa säädettyjen

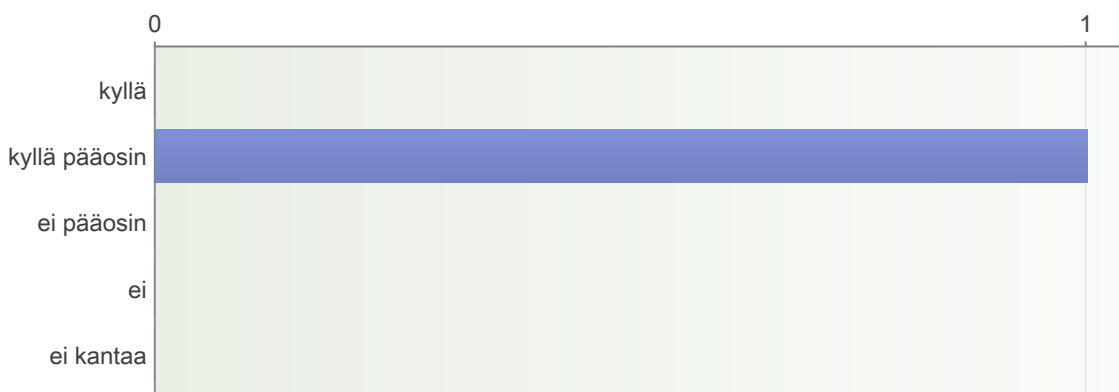
rahoituskelpoisten kohteiden joukkoon, joten Kuntarahoitus ei voisi niitä rahoittaa takauskeskuksen takauksella hankituilla varoilla. Koska esitetyt maakunnat eivät kuuluisi Kuntarahoituksen toiminnan piiriin, tulisivat maakunnille siirtyvät velat irtisanottaviksi. Jotta maakunnat voisivat tulla Kuntien takauskeskuksen rahoitushuollon piiriin, niillä tulisi olla sama riskiluokka kuin kunnilla ja valtiolla. Tämän varmistamiseksi yksi vaihtoehto on, että valtio tulisi nykyistä suuremmalla osuudella Kuntien Takauskeskuksen jäseneksi. Näin myös Kuntarahoituksen lainoitus voitaisiin varmistaa jatkossakin muuttamalla takauskeskuslakia koskemaan valtion sosiaalisen asuntotuotannon lisäksi myös perustettavien maakuntien toimintaa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

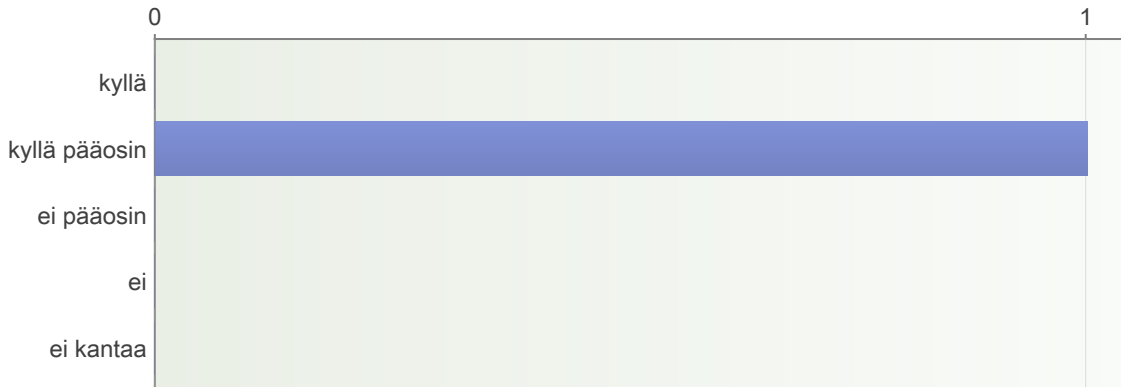
- Siun soten valmistelun yhteydessä on selkeästi kuvattui lähipalvelut ja yhteise palvelut, joita erityispalveluina voidaan viedä lähipalvelujen toimintayksiköihin. On tärkeää, että palvelut ovat mahdollisimman lähellä asiakkaita, mutta vähintään yhtä tärkeää on, että palvelut ovat toimintavarmoja. Jos tuotanto hajautetaan liian pieniin yksiköihin, on seurauksena haavoittuvuus. Ei ole asiakkaiden etu, että palvelu on lähellä, mutta epävarmaa. Tässä on syytä hakea paikallisiin oloihin soveltuvat ratkaisut, kohtuullinen etäisyys huomioon ottaen ja niin, että palvelujen kirjo kussakin toimipisteessä optimoidaan tämän periaatteen mukaisesti. Sosiaalihuollon palvelujen keskittämisestä ja niistä palveluista, joita on tarkoitus keskittää, ei lausuntoa annettaessa ole tietoa. Lakiluonnoksen 11 § 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi suurempiin kokonaisuuksiin koottuja palveluja koskevasta vastuusta ja päätösvallasta. Se maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu on osoitettu, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamistavasta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvaltaa keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus keskitettyihin palveluihin olisi 16 §:n mukainen valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus. Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on ongelmallista, että maakunta ei voisi vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palvelujen tuottamistapaan eikä palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin. Tällä ratkaisulla järjestämisvastuu on

erilainen eri maakunnilla ja tosiasiallinen järjestämisvastuu jää epäselväksi.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lähtökohtaisesti näin pitää menetellä, jos toimintaa oikeasti halutaan keskittää. Tämä sisältää kuitenkin kustannusriskin keskitetyn palvelun ulkopuolisille maakunnille. Keskittäminen tuo nimittäin mukanaan monopoliaseman kyseisen palvelun tuotannossa yhteistyöalueella. Muut maakunnat maksavat palvelusta tuotehinnalla. Kun keskitettyä palvelua tarjoava maakunta tuottaa omalle alueelleen myös ”tavalliset” palvelut, rakenne mahdollistaa kustannuspaineiden vyöryttämisen ulkoiseen myyntiin. Asia olisi paremmin hallittavissa, jos kustannukset jaettaisiin osittain tai kokonaan asukaspohjaisesti tai edellisten vuosien käyttöön pohjautuen.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

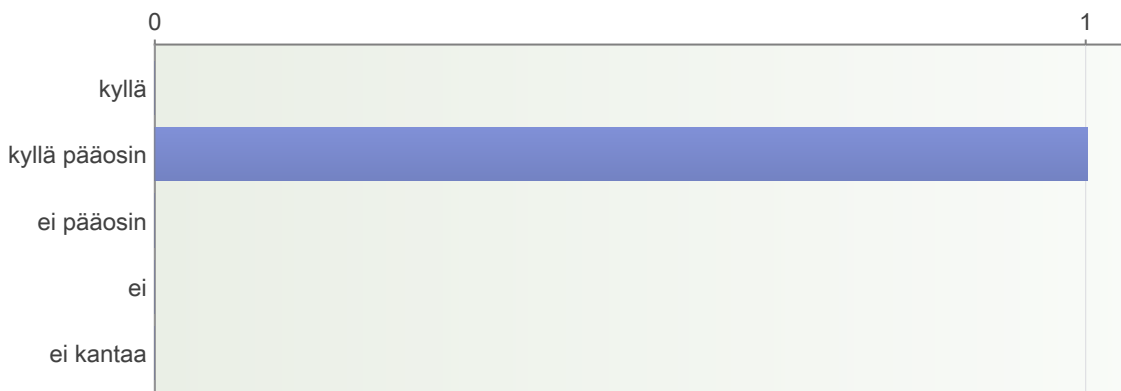

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Periaate on hyvä ja kaunis, mutta sen toteutuminen käytännössä tulee olemaan erittäin haastavaa. Palveluketjujen määrittäminenkin on kovin hataralla pohjalla ja laajassa valinnanvapaudessa toistensa kanssa kilpailevien toimijoiden palveluketjujen avaaminen saattaa törmätä liikesalaisuuksiin tms.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

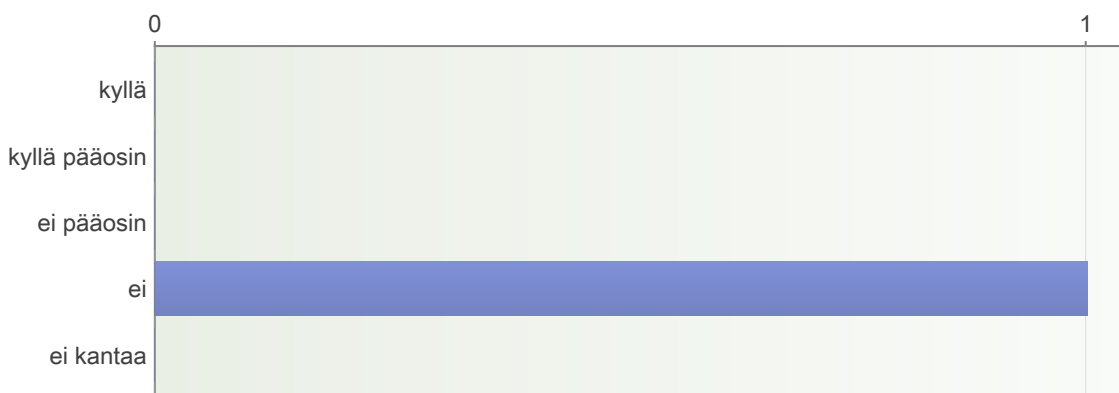
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtion ohjaus on tarpeellista, nykyistä tasoa suuremmin, kansalaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Asiakkailta on valinnanvapautta mm. erikoissairaanhoidon palveluissa valtakunnan laajuisesti ja tämä voi johtaa epäterveisiin potilasvirtoihin, jos kokonaisuutta ei pystytä hallitsemaan. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ensisijaisesti strategisiin tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet ovat riittävä ohjausväline. Oleellista on taloutta koskeva raamiohjaus. Tältäkin osin on estettävä liian raskas, jäykkä ja yksityiskohtiin menevä ohjaus. Valtionohjauksen vahvistaminen tavoite- ja tulosohtauksen keinoin on perusteltua, mutta tarpeetonta palvelun toteuttamistapaan liittyvää normiohjausta tulee vähentää. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan. Erityisen ongelmallista maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on

lakiluonnoksen 19 §:n (Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnan ohjaus) lisäksi 18 § (Valtioneuvoston toimivalta). Maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin. Sote-järjestämislain 19 §:ssä sekä maakuntalain 12 §:ssä käsitellään investointien ja tietohallinnon ohjausta. Toimiva valtion ohjaus maakuntien vastuulla olevaan tietohallintoon tulee mahdollistaa, mutta ehdotettu menettely on myös tietohallinnon ja ICT-investointien osalta epätarkoituksenmukainen.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

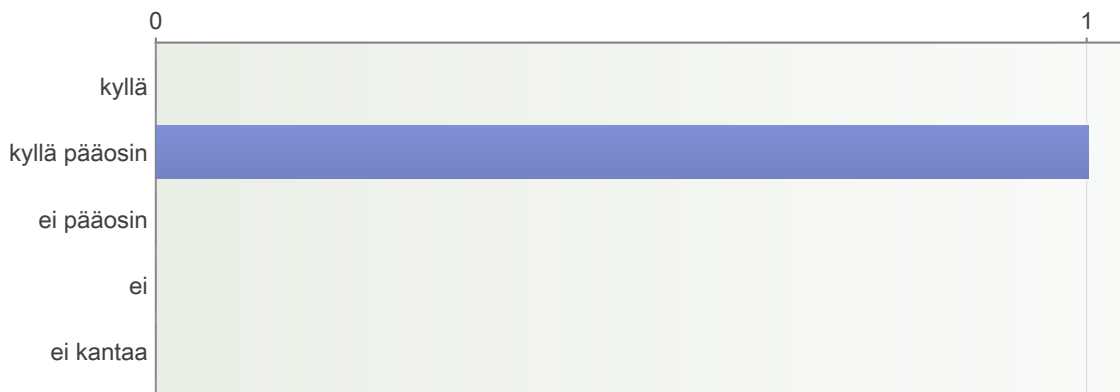

Avoimet vastaukset: ei

- Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Ns. tilaaja-tuottaja malli tuo ylimääräisen hallinnonportaan maakuntaan. Kustannustehokkainta on, jos maakuntavaltuusto ja hallitus määrittävät palvelulaitokselle sitovat taloudelliset resurssit ja toiminnalliset tavoitteet. Palvelulaitos tuottaa siten palvelut itse, omistamiensa yhtiöiden kautta tai ostamalla palveluja muilta tuottajilta (yksityiset yritykset ja järjestöt). Mikäli valinnanvapauslainsäädäntö tulee voimaan, asiakas voi valita palvelun tuottajaksi palvelulaitoksen omistaman osakeyhtiön, yksityisen yrityksen tai jonkin kolmannen sektorin toimijan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tämä lienee välttämätöntä, jos avoimilla markkinoilla toimitaan. Kuitenkin on hyvin epäselvää, mitä "kilpailluilla markkinoilla toimiminen" tarkoittaa. Esimerkiksi miten laajalle alueelle maaseutumaakunnissa yhtiötetty toiminta pitää ulottaa, jos kilpailua tosiasiallisesti on vain keskuskaupungissa? Tässä on vaarana yliorganisoiduminen, mikä ainoastaan lisää kustannuksia. Maakunnat joutunevat tuottamaan palveluita erityisesti haja-asutusalueilla, missä mahdollisuudet saada merkittäviä säästöjä palveluprosessien ja rakenteiden kehittämisellä ovat rajatummat kuin tiheämmin asutuilla alueilla, jos palveluita on palvelulupauksen mukaan tuotettava. Valinnanvapauteen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen palveluketjun integraation toteutumisen näkökulmasta. Seurauksena voi olla myös sote-järjestelmän muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapautta, jonka seuraus yhtiöittäminen on, voitaisiin laajentaa myös muilla keinoilla, kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väli aikaisen toimielimen rahoitus on auki. Kaiken kaikkiaan valmistelutyöstä ja tehtävään liittyvästä selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset tulee korvata kunnille ja kuntayhtymille siten, että rahoitusta ei irroteta nykyisen valtiosuusjärjestelmän sisältä. Väli aikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

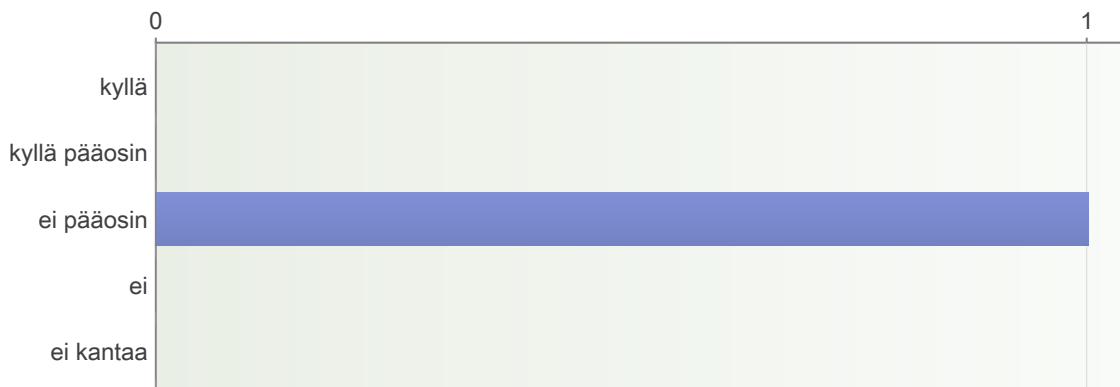
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

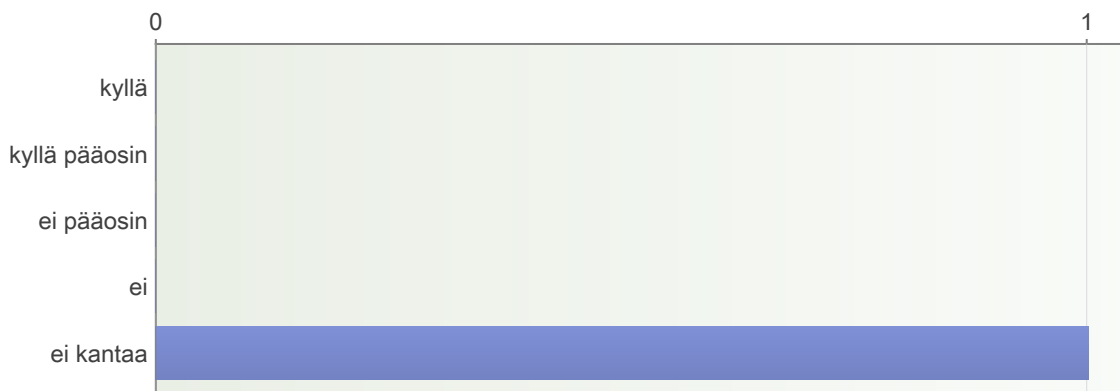
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Taloudellista riskiä tulee kohdentaa sille, jolla on todelliset mahdollisuudet vaikuttaa tilojen käyttötärpeeseen. Maakunnat ovat eri vaiheessa palvelurakenteen muutosten osalta. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa, jossa sote-palvelut yhdistetään valtakuntaan nähden eturintamassa, kiinteistöjä koskevia järjestelyitä voidaan tehdä jo ennen maakuntauudistusta ja sen turvaamaan siirtymäaika. Näiden järjestelyiden kustannusvaikutuksia tulisi pystyä huomioimaan, kun arvioidaan maakuntauudistuksen alkuvaiheeseen liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaikutuksia, jotta kunnat eivät joudu eriarvoiseen asemaan, jos taloudellisia vaikutuksia korvataan kunnille tai niihin varattaisiin esimerkiksi valtionosuusjärjestelmän sisältä rahoitusta. Laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen. Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on kuitenkin sitoutunut satojen miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säästöjen johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan verohallinnolle siirrettäessä omaisuutta maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa. Siltä osin, kun kustannukset liittyvät maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattaviin kiinteistöihin on kustannukset huomioitava vuokratasoa määriteltäessä.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

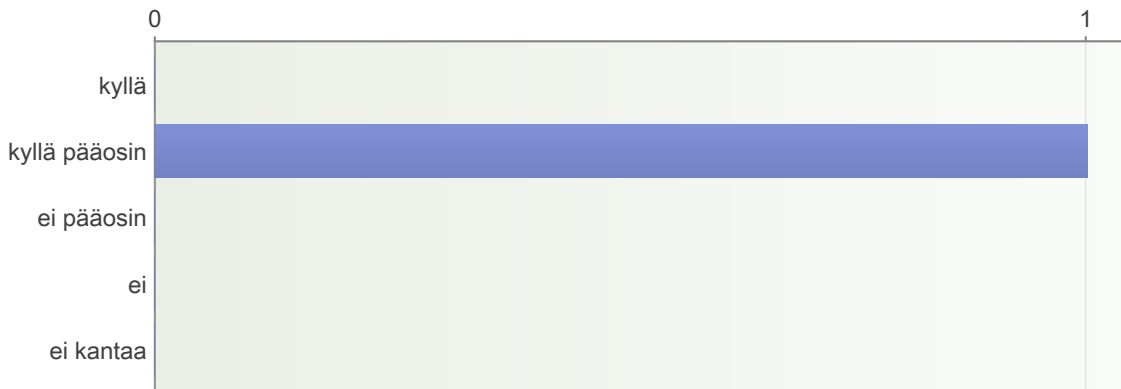
- Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa. Yhtiöittämiselle tulee varata aikaa vuoden 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

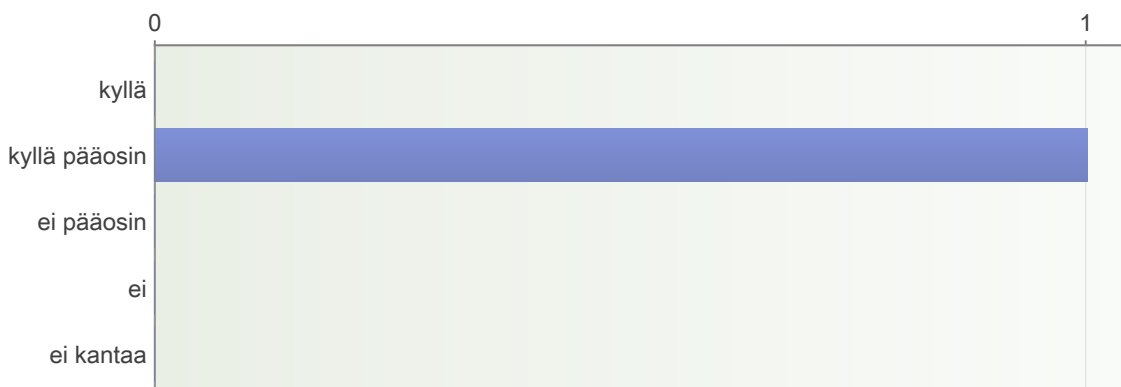

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Muutosvaiheessa valtionrahoitus on perusteltu. Maakunnan oma verotusoikeus lisäisi merkittävästi demokraattisia vaikutusmahdollisuuksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

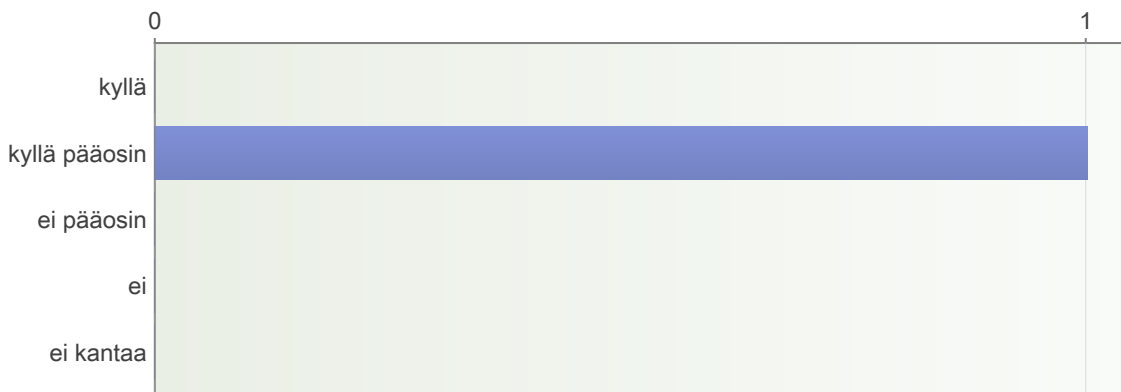
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

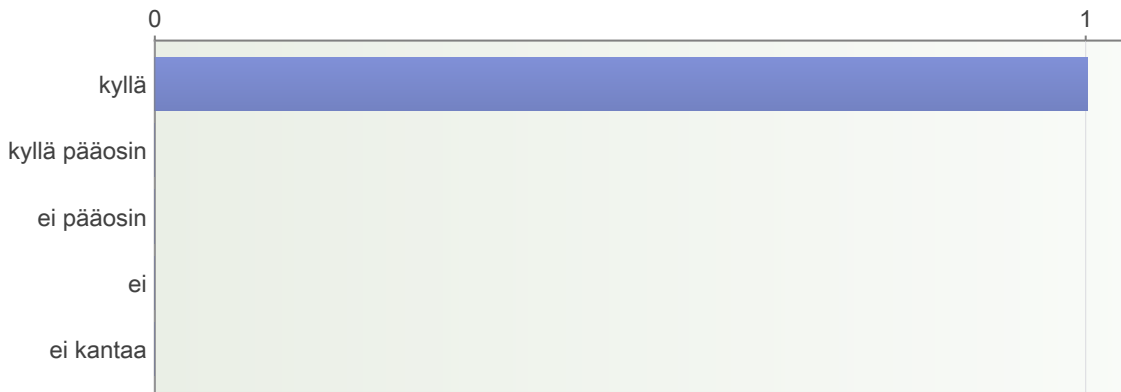

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että päätökset siitä, miten valinnanvapaus ja monikanavarahoituksen purkaminen toteutetaan, vaikuttavat merkittävästi lopullisen rahoitusmallin rakenteeseen. Esimerkiksi sairausvakuutuskorvaukset (n. 1,9 mrd. euroa) eivät välttämättä jakaudu maakuntien välillä nyt esitettyjen kriteerien mukaisesti. Ottaen huomioon hyte -kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Siirtymäaika on riittävän pitkä ja riittävästi porrastettu.

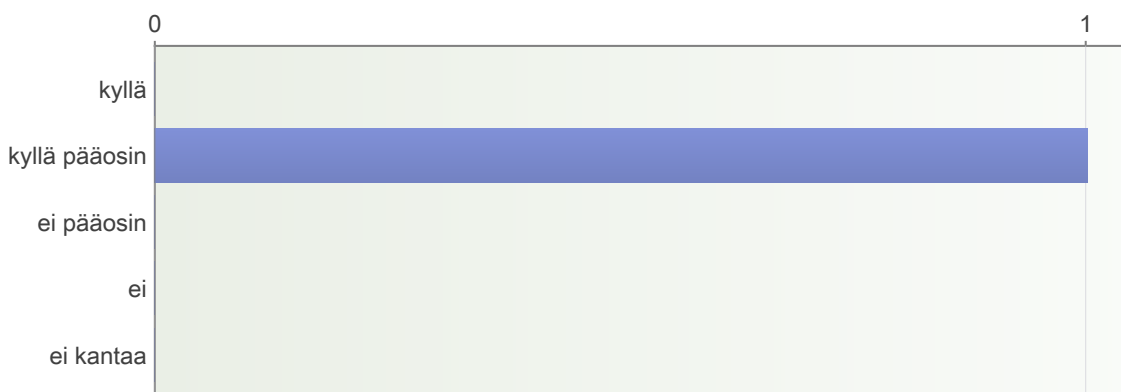
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?

(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

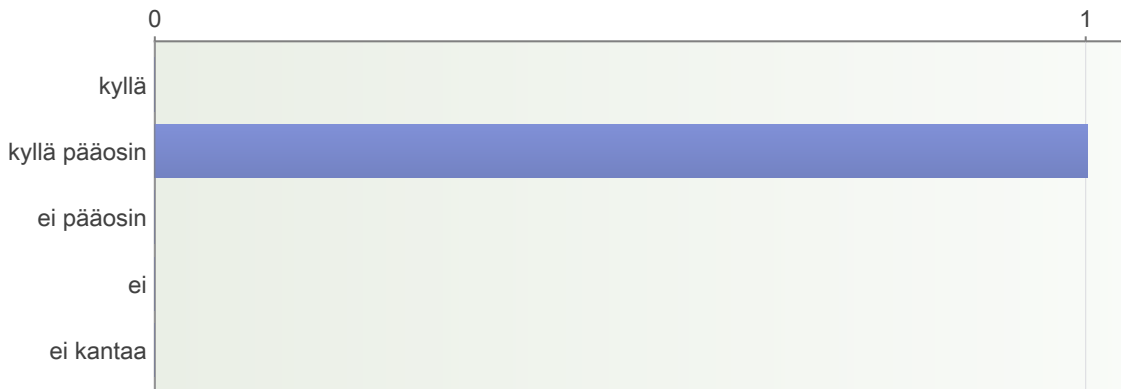
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Tätä ei ole huomauttamista.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

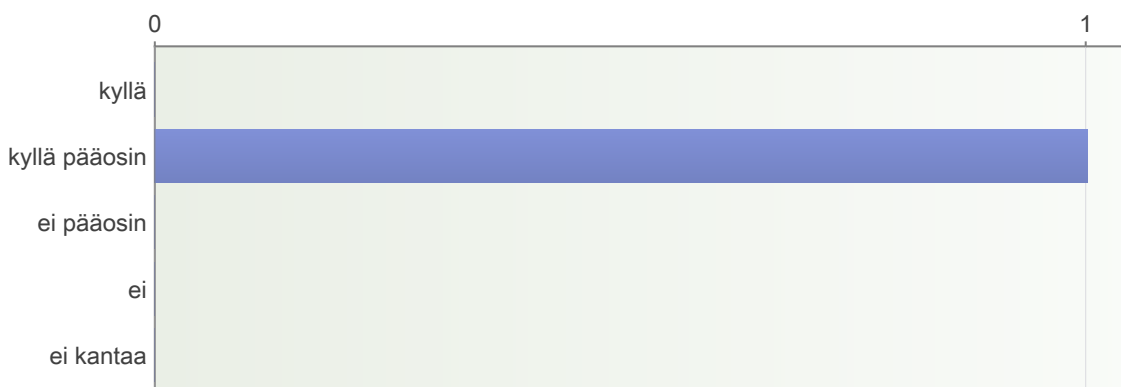

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Siirrettäessä kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien kustannukset ja tätä vastaava rahoitus, tulee varmistaa, että kustannusten kohdentamisessa ei ole kuntien välillä eroja. Kuntien välisen yhteistyön valmistelussa on havaittu, että erityisesti tukipalvelujen kustannuksissa on eroja kuntien kesken. Kokonaisuuden näkökulmasta tällaisten välillisten kustannusten osuus on pieni, mutta huomioiden muutoksen erilaiset vaikutukset kuntiin, voi vaikutukset kertautua kuntien näkökulmasta suuriksi. Vaikka muutos toteutetaan kahden vuoden keskiarvon perusteella, on mahdollista, että tarkasteluajalle kohdistuu myös poikkeuksellisia kustannuksia lisääviä vaikutuksia, mm. palveluverkon muutoksista, syntyneiden hoitojonojen purkamisesta tai väliaikaisista järjestelyistä johtuen, mikä voi vaikuttaa ko. kunnan muutokseen.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

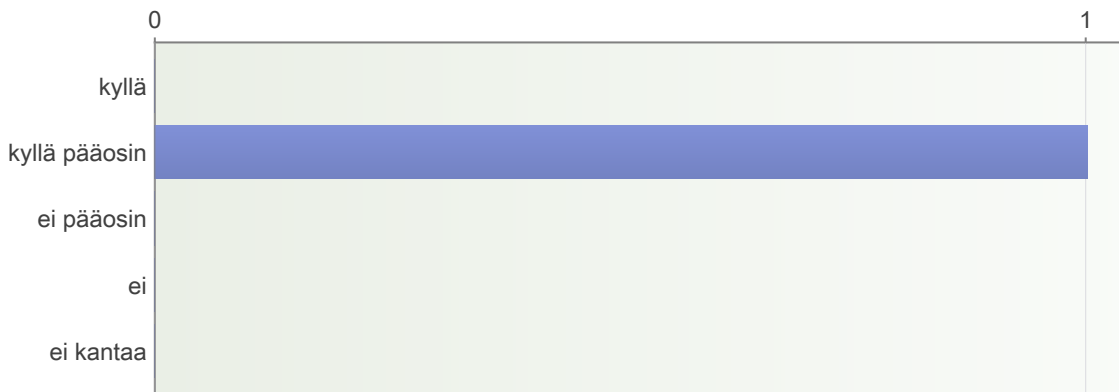
- Valtionosuusjärjestelmän tarkoitus muuttuu merkittävästi uudistuksessa. Aiemmin kuntien välisiä kustannus-, tarve- ja tulopohjan eroja tasanneen järjestelmän tärkeimmäksi tavoitteeksi uudistuksen jälkeen tulee maakuntauudistuksesta aiheutuvien kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tasaaminen. Tältä osin valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä yksittäisillä kriteereillä ei ole uudistuksen jälkeen (ennen seuraavaa järjestelmän kokonaisuudistusta) vastaavaa merkitystä kokonaisuuteen kuin nykyjärjestelmässä.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kansainvälisten vertailujen mukaan paikallis- tai aluehallinnolla on yleensä vähintäänkin osittainen omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus. Verotusoikeus lisäisi päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä. Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, ei alueella ole kannustimia tehostaa toimintaansa. Verotusoikeuden kanssa alueen tehokkuuden kasvaminen hyödyttää enemmän alueiden asukkaita, koska alueen päättäjät ovat vastuussa oman alueensa asukkaille ja oman alueen verotus pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena. Siltä osin, kun rahoitus päädytään keräämään valtion verotuksen kautta, valtionveron veroperusteisiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusteltuina.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille, kuntayhtymille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria. Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on kuitenkin sitoutunut satojen miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan Verohallinnolle omaisuutta siirrettäessä maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

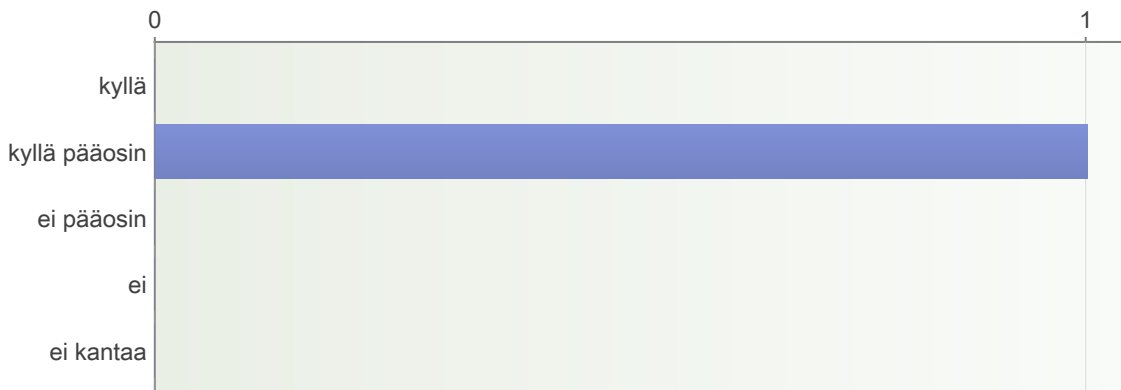
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Hallituksen esityksistä ei tule selvästi esille, miten jo muutosvaiheessa maksussa olevien varhaiseläkemenoperusteisten maksujen kustannusvastuu jakaantuu. Siirtyykö jo aiheutuneet varhemaksut maakuntien vastuulle? Käytännössä varhemaksut on pääsääntöisesti kunnilla kohdistettu sosiaali- ja terveystoimen tai muiden maakunnille siirtyvien palvelujen kustannuksiin, siltä osin kuin kyse on ko. palveluiden henkilöstöstä. Rahoitus tältä osin on siirtymässä maakunnille, joten on perusteltua, että maakunnalle siirtyvien tehtävien osalta myös varhemaksujen maksuvastuu siirtyy, koska niiden vastuu jakaantuu useammalle vuodelle.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Karjalan sosiaali ja terveystoimen kuntayhtymä –Siun sote siirtyy samana kokonaisuutena maakunnan palvelulaitokseksi.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

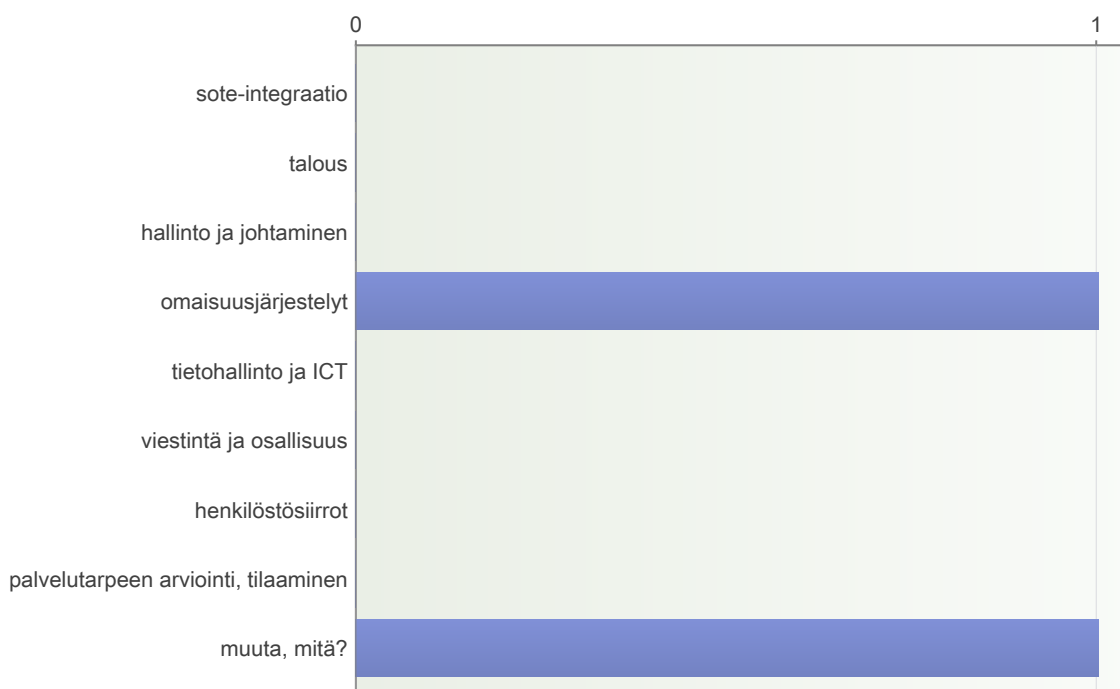
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset keskipitkällä aikavälillä selvitä sille laissa määrätyistä tehtävistä ja velvoitteista ovat haasteelliset. Syynä tähän ovat:
  - a) rahoituksen tasoon liittyvä 3 mrd. euron säästötavoite
  - b) maakuntien liian tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja niihin liittyvät maakuntien arviointimenettelyn kriteerit,
  - c) puuttuva verotusoikeus ja rajoitetut mahdollisuudet ottaa lainaa,
  - d) lakiin perustuvat maakuntien toimintavapauden rajoitukset, erityisesti rajoitukset, jotka liittyvät palveluiden tuottamiseen,
  - e) tiukka valtionohjaus sekä
  - f) uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta.

Monikanavarahoituksen purkamiseen ja valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Uudistuksen muutostuen tulee olla laaja-alaista ja vaikuttavaa. Käytännössä tämä tarkoittaa riittäviä resursseja sekä alueiden ja kuntien omista tarpeista lähteviä tuen muotoja. Tärkeää on tunnistaa ja reagoida alueiden erilaisuudesta ja prosessin eri vaiheista syntyneisiin erityistarpeisiin ja muutosjohtamisen haasteisiin.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.